VÝCHOVA OSOBNOSTI

- ve znění dodatků č. 20, 21, 23, 24 – zapracování Etické výchovy - platných od 1.9.2010

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení	• Předmět Výchova osobnosti je zařazen jako samostatný povinný předmět v 6. - 9. ročníku, 1hodinu týdně (vždy první hodinu v pondělí) z disponibilní časové dotace. Je vyučován třídním učitelem. Výuka probíhá v kmenové třídě. Tento předmět vznikl integrací okruhů průřezových témat Osobnostní a sociální výchova, části okruhů Výchova demokratického občana a Environmentální výchova a z některých vybraných výstupů vyučovacího předmětu Výchova k občanství (Člověk jako jedinec). Toto obsahové a organizační vymezení je společné pro všechny ročníky a pracuje se s ním se s ním podle aktuální potřeby jednotlivých tříd. Učitel může zařadit některé výstupy podle potřeby do několika ročníků podle aktuální potřeby. Třídní učitelé budou v tomto předmětu používat metody činnostního učení, praktické metody. Nejedná se o předkládání nových faktů žákům, ale o nácvik praktických dovedností. Učivo v tomto předmětu uvádíme pouze v tématu Etická výchova.
Výuka směřuje k následujícím cílům:	• žáci si utvářejí vědomí vlastní identity a identity druhých lidí • žáci rozvíjejí realisticky své sebepoznávání a sebehodnocení • žáci akceptují vlastní osobnost i osobnosti druhých lidí • žáci rozpoznávají názory a postoje ohrožující lidskou důstojnost nebo odporující základním principům demokratického soužití • žáci si zvyšují odolnost vůči myšlenkové manipulaci • žáci uplatňují vhodné prostředky komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv • žáci při těchto hodinách volí žákovskou samosprávu a parlament • žáci navrhují a realizují zlepšení prostředí ve škole a v okolí školy • žáci důsledně třídí odpad • žáci šetří vodou, elektřinou a plynem • žáci se chovají šetrně k vybavení školy
Vyučovací předmět úzce souvisí s následujícími předměty:	Výchova ke zdraví, Výchova k občanství, Svět práce a navazuje na třídnické čtvrthodinky na I. stupni.
Přesahy z předmětů	VKZ (6., 7., 9. ročník): Mezilidské vztahy, Sociální klima, Rozvoj osobnosti, Dospívání, Postoje a hodnoty
Výchovné a vzdělávací strategie učitelů pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:	KOMPETENCE K UČENÍ A K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ UČITEL • nabízí modelové situace a vede žáky k rozhodování a k uvědomování si zodpovědnosti za svá rozhodnutí • učí žáky, aby svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotili • zjišťuje, jaký typ učení žáci preferují (vizuální, sluchový, motorický) a učí je jak svůj styl učení používat • nabízí žákům reálné příběhy z nejbližšího okolí k řešení problémových úloh KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

	UČITEL • dává žákům prostor k vyjádření názorů • svým příkladem je učí naslouchat • učí žáky argumentovat • učí žáky, jak v životě používat reflexi (- připomenutí toho, co se v dané situaci dělo, vzájemné informování účastníků, jak konkrétní jednání toho či onoho člověka působilo na druhé lidi, zobecnění toho, co je v komunikacích tohoto typu rizikové a co může být vhodné, podnět pro případnou změnu chování účastníků komunikace nácvik změny, dořešení vzniklé situace) KOMPETENCE SOCIÁLNÍ, PERSONÁLNÍ A OBČANSKÉ UČITEL • vytváří prostor pro skupinovou práci žáků (zde se žáci učí na jednoduchých a přitažlivých tématech kooperativně pracovat a tyto dovednosti pak přenášejí do jednotlivých předmětů) • seznamuje žáky se zásadami tvoření pravidel soužití • vede žáky k pochopení základních principů, na nichž spočívají zákony a společenské normy (a tedy i principy fungování žákovské samosprávy), nabízí příklady ze života vedoucí k pochopení společenských norem • zařazuje činnosti, směřující k prevenci sociálně patologických jevů • pracuje s žáky v komunitním kruhu • pracuje s třídní samosprávou, pracuje se zástupci žákovského parlamentu a pomáhá jim plnit jejich roli ve třídě • vede žáky k aktivnímu obhajování lidských práv • motivuje žáky k ohleduplnosti a ochotě pomáhat slabším • vede žáky k tomu, aby se jejich postoje stávaly autentickými (od „mělo by se“ k „já to udělám“) • vede žáky k respektování individuálních zvláštností jednotlivců • vede žáky k uplatňování práv, ale také k důslednému plnění povinností • svým empatický a spravedlivým chováním dává žákům každodenní příklad KOMPETENCE PRACOVNÍ UČITEL • vzhledem k existenci žákovské samosprávy na škole vede žáky k práci pro ostatní, k plnění povinností, vyplývajících z funkcí v samosprávě třídy a ve školním parlamentu • rozvíjí u žáků zodpovědnost za dokončení úkolů • rozebírá se žáky jejich výsledky ve vzdělávacím procesu – pracují s portfoliem • pomáhá žákům pochopit práci s kritérii při zadávání úkolů a při hodnocení jejich práce (ať už sebehodnocení, vzájemného hodnocení i hodnocení učitelem) KOMPETENCE DIGITÁLNÍ UČITEL • vede žáky k zapojování se do společnosti a do občanského života prostřednictvím digitálních technologií

	• vede žáky k rozvíjení a uplatňování odpovědného chování a jednání v digitálním světě • podporuje utváření a rozvíjení etického a právního povědomí pro situace v digitálním prostředí

VYUČOVACÍ PŘEDMĚT JE SESTAVEN Z TĚCHTO PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT

OSV - všechny tematické okruhy
VDO - Občanská společnost a škola
EVV – Člověk a prostředí

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŽÁKŮ:

1. Výstupy převzaté z Výchovy k občanství:
Žák
- objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
- posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek
- rozpozná projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
- popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru

2. Výstupy pro PT Osobnostně sociální výchova
Osobnostní rozvoj
Rozvoj schopností poznávání:
Žák
- rozvíjí soustředění, pozornost, empatické vnímání
- poznává vlastní výhodný styl učení
Sebepoznání a tvorba sebepojetí:
Žák
- zvětšuje množství informací, které má o sobě (o svých možnostech, vlastnostech, přednostech a vadách)
- vytváří si dobrý vztah k sobě samému, založený na oceňování skutečných vlastních kvalit
Seberegulace a sebeorganizace:
Žák
- zvládá vůlí své prožívání a jednání
- osvojuje si seberegulativní dovednosti
- plánuje a organizuje svůj čas a život (vize, cíle změny, záměry – poznává prostředky, jimiž změn dosáhne)
- osvojuje si strategie sebeovládání v rámci asertivního chování
Psychohygiena:
Žák
- poznává, co může udělat proto, aby nenastaly „potíže“ v jeho životě
- osvojuje si postupy, jak redukovat již nastalé zátěžové situace

- učí se vhodnou komunikací zabránit konfliktu, nebo utlumit nastalý konflikt a tak se vyhnout stresu
- používá pozitivní výroky (viz. komunikace)

Kreativita:

Žák

- chápe účelnost zlepšování vlastního života, překonává stereotypy, obohacuje ostatní o prožitky a dělá radost blízkým lidem svými nápady např. na smysluplné trávení volného času

Sociální rozvoj

Poznávání lidí:

Žák

- uvědomuje si, co lze na člověku poznávat
- chápe odlišnosti a přijímá konstruktivní postoj k odlišnostem
- uvědomuje si rizika chyb při poznávání lidí

Mezilidské vztahy:

Žák

- prezentuje význam přátelství
- uvědomuje si význam sociálních rolí v životě člověka
- charakterizuje péči o dobré vztahy ve třídě
- popíše pro-sociální a pomáhající chování, uvádí příklady ze svého života
- spolupodílí se na vytváření pravidel soužití ve třídě i v celé škole poznává základní lidská práva jako regulativ vztahů

Komunikace:

Žák

– uvědomuje si možnosti neverbální komunikace (jak může pomoci nebo naopak uškodit)
- uvědomí si důležitost dobrého vnímání smysly pro komunikaci
- vnímá kontext sdělení
- vysvětluje vnímanou problematiku s respektem k více možným výkladům
- osvojuje si techniky aktivního vnímání
- uvědomí si, jak vzniká výraz v řeči těla i slov
- vyzkouší si zvládnutí vlastních výrazů různými způsoby
- uvědomí si, že otevřená komunikace může bránit nedorozuměním vyplývajícím z nejasných sdělení, zamlčování informací
- uvědomí si, že otevřená komunikace může nejen pomáhat, ale i zraňovat
- uvědomí si, že pozitivní otevřeností mohou řešit konflikty a snižovat míru napětí v mezilidských vztazích
- podává zpětnou vazbu
- rozpozná, kde otevřenost je přínosem
- zvládá přesné vyjadřování, uvědomuje si, že přesnost se vztahuje k záměru sdělení, k popisovanému jevu, k přijímacím možnostem adresáta
- uvědomí si důležitost přesného přijímání zprávy
- uvědomí si, jak rozdílně vnímáme obsah jednotlivých slov, jaké důsledky to může mít v komunikaci
- kontroluje míru negativnosti svých výroků
- pozitivně formuluje, popř. přeformuluje negativní výrok

- chápe pozitivní prvky v komunikaci jako prvky komunikační etiky
- učí se pozitivně orientované zpětné vazbě
- učí se respektu
- uvědomuje si, že vlastní názor není dogma, ale pouze možný pohled na věc
- osvojuje si dovednost dát zřetelně, ale korektně najevo, když s názorem druhého nesouhlasí
- osvojuje si dovednost neupírat svým jednáním druhým právo na jejich názor i právo tento názor vyslovit
- uvědomí si, že komunikace je klíčovým nástrojem dosahování našich záměrů (taktika, prostředky)
- uvědomuje si důležitost monologu a dialogu
- osvojuje si techniky asertivní, empatické a uklidňující komunikace
- zkouší v praxi rozpoznávat předstírání, fikci, nepravdu v komunikaci
- poznává možnosti intrapersonální komunikace (učí se používat seberegulativní, sebepotvrzující a sebepodporující formulky)

Kooperace a kompetice:

Žák
- rozvíjí své individuální schopnosti pro kooperaci – zvládá seberegulaci v situaci nesouhlasu, odporu, dovednost odstoupit od vlastního nápadu, navazuje na druhé v komunikaci a řešení problémů)
- poznává svůj vztah k soutěži
- zvládá užívání etických pravidel pro soutěž (neposmívá se poraženým)
- na příkladech ze života se učí, kdy je soutěž potřebná (veřejné zakázky ap.)

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti:

Žák
- zaujímá pozitivní postoj k jevu „problém“
- chápe, že problémy všedního dne se mají řešit, ne odsouvat do budoucnosti
- řeší modelové situace a nacvičuje rozhodování z hlediska různých sociálních rolí

Hodnoty, postoje, mravní vlastnosti, praktická etika:

Žák
- prezentuje své základní hodnoty
- sestavuje hodnotové žebříčky
- v modelových situacích a příbězích se seznamuje s postoji lidí (odpovědnost, spravedlivost, slušnost, respektování druhých – uvádí příklady ze svého okolí)
- provádí rozbor problematických situací (obecných i z pohledu všedního dne)
- rozhoduje se v modelových situacích

3. Výstupy pro PT Výchova demokratického občana

Občanská společnost a škola:

Žák
- porovnává svá očekávání s očekáváním ostatních
- porovnává své představy se závaznou normou
- respektuje názor druhého

- porovnává svá očekávání se školním řádem
- zvažuje svůj postoj na základě daných kritérií a argumentů
- hledá souvislosti stávajících problémů (nedodržování a porušování pravidel)
- utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci
- přijímá role ve třídě a ve skupině
- učí se asertivitě a kompromisu
- rozvíjí a podporuje schopnost zaujetí vlastního stanoviska v pluralitě názorů
- prohlubuje si schopnost aktivního naslouchání
- porovnává podle stanovených kritérií
- vysvětlí význam řádu a pravidel pro fungování společnosti

4. Výstupy pro PT Environmentální výchova
Člověk a prostředí:
Žák
- snaží se rozlišovat, které procesy ve společnosti vedou k trvale udržitelnému rozvoji a které jsou s ním v rozporu
- sám sebe chápe jako hybatele změn
- zná základní principy třídění odpadu a kritéria pro jeho třídění
- třídí odpad, aplikuje poznatky o třídění odpadu
- formuluje jednoduché návrhy na zmenšení objemu odpadu ve škole a v rodině
- navrhuje konkrétní příspěvky (činy) ke zlepšení prostředí ve škole i v okolí školy
- šetří vodou, elektřinou, zbytečně nenechává otevřená okna v topné sezoně

5. Digitální kompetence
Žák
- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít.
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu.
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních Prostředků.
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce.
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání.
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky.

Učební plán předmětu

Ročník	6	7	8	9
Dotace	0+1	0+1	0+1	0+1
Povinnost	povinný	povinný	povinný	povinný

DODATEK č. 23

VÝCHOVA OSOBNOSTI – SE ZAŘAZENÍM DOPLŇUJÍCÍHO VZDĚLÁVACÍHO OBORU ETICKÁ VÝCHOVA - 6. ROČNÍK

RVP	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO
• aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy	• spolupodílí se na vytváření pravidel ve třídě i v celé škole, poznává základní lidská práva jako regulativ vztahů • pozitivně formuluje, popř. přeformuluje negativní výrok (např. při tvoření pravidel třídy) • porovnává svá očekávání se školním řádem	Pravidla třídy - lidská práva - formulace nevyslovených pravidel a očekávání
• aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy • analyzuje a aplikuje empatii v kolektivu	• vysvětlí význam řádu a pravidel pro fungování společnosti • hledá souvislosti stávajících problémů (nedodržování a porušování pravidel) • učí se respektu	Občanská společnost a škola - poznání vlastní rodiny a jejích pravidel, práva a povinnosti v rodině - úcta ke členům rodiny
• respektuje důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí • nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním, neagresivním způsobem obhajuje svá práva	• zvětšuje množství informací, které má o sobě (o svých možnostech, vlastnostech, přednostech a vadách) • osvojuje si strategie sebeovládání v rámci asertivního chování • respektuje názor druhého	Sebepoznání a tvorba sebepojetí - potenciality člověka - radost a optimismus v životě - Seberegulace a sebeorganizace - zdravý způsob života
• komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci	• uvědomí si, že otevřená komunikace může nejen pomáhat, ale i zraňovat • uvědomí si, že otevřená komunikace může bránit nedorozuměním vyplývajícím	Komunikace - otevřená komunikace - úrovně komunikace
• nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním, neagresivním způsobem obhajuje svá práva	• z nejasných sdělení, zamlčování informací • rozpozná, kde otevřenost je přínosem	- komunikační chyby

• rozhoduje se uvážlivě a vhodně v každodenních situacích a nevyhýbá se řešení osobních problémů • analyzuje etické aspekty různých životních situací	• zaujímá pozitivní postoj k jevu „problém“ • rozhoduje se v modelových situacích • uvědomuje si význam sociálních rolí v životě člověka	Řešení problémů a rozhodovací dovednosti - pozitivní formulace problému - Mezilidské vztahy - hodnota rodiny - komunikace v rodině zlepšení atmosféry v rodině
• respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí • aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy	• chápe účelnost zlepšování vlastního života, překonává stereotypy, obohacuje ostatní o prožitky a dělá radost blízkým lidem svými nápady např. na smysluplné trávení volného času	Kreativita - prosociální aspekt iniciativy a tvořivosti ve školním prostředí a v rodině - nácvik tvořivosti psychická a fyzická pomoc pomoc anonymnímu člověku
• spolupracuje i v obtížných sociálních situacích • respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí	• rozvíjí své individuální schopnosti pro kooperaci • (zvládá seberegulaci v situaci nesouhlasu, odporu, dovednost odstoupit od vlastního nápadu, navazuje na druhé v komunikaci a řešení problémů) • na příkladech ze života se učí, kdy je soutěž potřebná	Kooperace a kompetice - ochota ke spolupráci - zdravá soutěživost - prosociálnost a sport
• je vnímavý k sociálním problémům, v kontextu své situace a svých možností přispívá k jejich řešení	• zná základní principy třídění odpadu a kritéria pro jeho třídění • třídí odpad, aplikuje poznatky o třídění odpadu	Člověk a prostředí - ochrana přírody a životního prostředí - zodpovědnost za životní prostředí
• Aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy	• rozpozná projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání	Mezilidské vztahy - pozitivní vztahy versus pochybné idoly - senzibilizace pro rozlišování vzorů vztah k autoritě
• komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci	• zkouší v praxi rozpoznávat předstírání, fikci, nepravdu v komunikaci • uvědomí si, že komunikace je klíčovým nástrojem dosahování našich záměrů (taktika, prostředky) • prohlubuje si schopnost aktivního naslouchání	Komunikace - zásady verbální komunikace cíle, výhody a zásady aktivního naslouchání

Dodatek č. 20

VÝCHOVA OSOBNOSTI – SE ZAŘAZENÍM DOPLŇUJÍCÍHO VZDĚLÁVACÍHO OBORU ETICKÁ VÝCHOVA - 7. ROČNÍK

RVP	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO
• respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí • aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy	• posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek • spolupodílí se na vytváření pravidel ve třídě i v celé škole, poznává základní lidská práva jako regulativ vztahů	- jedinečnost a identita člověka - úvahy nad mravními zásadami Pravidla třídy - lidská práva - formulace nevyslovených pravidel a očekávání
• aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy • analyzuje a aplikuje empatii v kolektivu • respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí	• spolupodílí se na vytváření pravidel ve třídě i v celé škole, poznává základní lidská práva jako regulativ vztahů • učí se respektu • rozvíjí soustředění, pozornost, empatické vnímání • zvětšuje množství informací, které má o sobě	Školní parlament Volby do školního parlamentu - občanská zralost Rozvoj schopností poznávání - úcta k lidské osobě Sebepoznání a tvorba sebepojetí - rozvoj sebevědomí - jedinečnost a identita člověka
• respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí • aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy	• uvědomuje si, co lze na člověku poznávat • chápe odlišnosti a přijímá konstruktivní postoj k odlišnostem • prezentuje význam přátelství	Poznávání lidí - vztah k menšinám - tolerance k lidem s jiným světovým názorem Mezilidské vztahy - přátelství - pozitivní hodnocení druhých
• komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci	• uvědomí si, jak vzniká výraz v řeči těla i slov • vyzkouší si zvládnutí vlastních výrazů různými způsoby • uvědomuje si, že vlastní názor není dogma, ale pouze možný pohled na věc	Komunikace - otevřenákomunikace - úrovně komunikace aktivní naslouchání
• rozhoduje se uvážlivě a vhodně v každodenních situacích a nevyhýbá se řešení osobních problémů • analyzuje etické aspekty různých • životních situací	• chápe, že problémy všedního dne se mají řešit, ne odsouvat do budoucnosti • řeší modelové situace a nacvičuje rozhodování z hlediska různých sociálních rolí	Řešení problémů a rozhodovací dovednosti - pozitivní formulace problému poznání vlastní rodiny a jejích pravidel, role v rodině

• analyzuje etické aspekty různých životních situací	• sestavuje hodnotové žebříčky • prezentuje své základní hodnoty	Hodnoty, postoje,mravní vlastnosti, praktická etika - etické hodnoty - hodnotová orientace
• spolupracuje i v obtížných sociálních situacích • respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí	• rozvíjí své individuální schopnosti pro kooperaci • poznává svůj vztah k soutěži • zvládá užívání etických pravidel pro soutěž	Kooperace a kompetice - ochota ke spolupráci - fair play - zdravá soutěživost dodržování pravidel hry
• spolupracuje I v obtížných sociálních situacích • nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním, neagresivním způsobem obhajuje svá práva	• utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci, přijímá role ve třídě a ve skupině • učí se asertivitě a kompromisu • porovnává svá očekávání se školním řádem	Občanská společnost a škola - asertivní chování - přijatelný kompromis realizace svých práv
•	• zná základní principy třídění odpadu a kritéria pro jeho třídění • třídí odpad, aplikuje poznatky o třídění odpadu	Člověk a prostředí - ochrana přírody a životního prostředí
• komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci • nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním, neagresivním způsobem obhajuje svá práva	• uvědomuje si důležitost monologu a dialogu • osvojuje si techniky asertivní, emfatické a uklidňující komunikace	Komunikace -zásady verbální komunikace - komunikační chyby - dialog - komunikace ve ztížených podmínkách

Dodatek č. 21

VÝCHOVA OSOBNOSTI SE ZAŘAZENÍM DOPLŇUJÍCÍHO VZDĚLÁVACÍHO OBORU ETICKÁ VÝCHOVA – 8. ROČNÍK

RVP	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO
• respektuje velikost a důstojnost lidské osoby,objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy • se rozhoduje uvážlivě a vhodně v každodenních situacích a nevyhýbá se řešení osobních problémů	• posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek • spolupodílí se na vytváření pravidel ve třídě i v celé škole, poznává základní lidská práva jako regulativ vztahů • charakterizuje péči o dobré vztahy ve třídě • popíše prosociální a pomáhající chování, uvádí příklady ze svého života	Volba třídní samosprávy Pravidla třídy - zdroje lidských práv - svoboda Mezilidské vztahy - pozitivní vzory versus pochybné idoly - prosociální vzory ve veřejném životě - vzory ve vlastní rodině
• respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí	• poznává vlastní výhodný styl učení • vytváří si dobrý vztah k sobě samému, založený na oceňování skutečných vlastních kvalit • plánuje a organizuje svůj čas a život (vize, cíle, změny, záměry – poznává prostředky, jimiž změn dosáhne)	Rozvoj schopností poznávání Sebepoznání a sebepojetí - já – potenciální vzor pro druhé Seberegulace a sebeorganizace - smysl a cíl mého života - postoje - zodpovědný život
• analyzuje etické aspekty různých životních situací • spolupracuje i v obtížných sociálních situacích rozhoduje se uvážlivě a vhodně v každodenních situacích a nevyhýbá se řešení osobních problémů • nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním, neagresivním způsobem obhajuje svá práva	• poznává, co může udělat pro to, aby nenastaly „potíže“ v jeho životě • osvojuje si postupy, jak redukovat již nastalé zátěžové situace • učí se vhodnou komunikací zabránit konfliktu, nebo utlumit nastalý konflikt, a tak se vyhnout stresu	Psychohygiena - zodpovědný vztah k sexualitě - mládí, úcta ke stáří - eliminace vlivu agrese - zvládání agrese - řešení konfliktu - vysvětlení a nácvik jednotlivých asertivních technik
• aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy	• chápe odlišnosti a přijímá konstruktivní postoj k odlišnostem • uvědomuje si rizika chyb při poznávání lidí	Poznávání lidí - duchovní rozměr člověka - obrana proti sektám
• komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci	• uvědomuje si možnosti neverbální komunikace • uvědomí si důležitost dobrého vnímání smysly pro komunikaci • vnímá kontext sdělení	Komunikace - otevřená komunikace - aktivní naslouchání - způsob a nácvik aktivního naslouchání

• nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním, neagresivním způsobem obhajuje svá práva	• osvojuje si dovednost dát zřetelně, ale korektně najevo, když s názorem druhého nesouhlasí • osvojuje si dovednost neupírat svým jednáním druhým právo na jejich názor i právo tento názor vyslovit	Komunikace - obrana před manipulací - asertivní techniky
• aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy • rozhoduje se uvážlivě a vhodně v každodenních situacích a nevyhýbá se řešení osobních problémů spolupracuje I v obtížných sociálních situacích	• v modelových situacích a příbězích se seznamuje s postoji lidí (odpovědnost, spravedlivost, slušnost, respektování druhých – uvádí příklady ze svého okolí) • provádí rozbor problematických situací (obecných i z pohledu všedního dne)	Hodnoty, postoje, mravní vlastnosti, praktická etika - úvahy nad mravními zásadami - zdroje etiky - osobní odpovědnost - aplikace mravních zásad a hodnot - ctnosti
• je vnímavý k sociálním problémům, v kontextu své situace a svých možností přispívá k jejich řešení	• navrhuje konkrétní příspěvky (činy) ke zlepšení prostředí ve škole i v okolí školy • formuluje jednoduché návrhy na zmenšení objemu odpadu ve škole a v rodině • šetří vodou, elektřinou, zbytečně nenechává otevřená okna v topné sezoně	Člověk a prostředí - úcta k životu ve všech jeho formách - citový vztah člověka k přírodě - zodpovědnost za životní prostředí
• respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí	• popíše, jak usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru	Sebepoznání a sebepojetí - rozvoj sebevědomí rozvoj sebeovládání a morálního úsudku
• komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměnímpro potřeby druhých a přiměřeně situaci nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním, neagresivním způsobem obhajuje svá práva	• rozvíjí a podporuje schopnost zaujetí vlastního stanoviska v pluralitě názorů • zvažuje svůj postoj na základě daných kritérií a argumentů	Občanská společnost a škola - mé schopnosti a společnost - asertivní chování konstruktivní kritika

DODATEK č. 24

VÝCHOVA OSOBNOSTI SE ZAŘAZENÍM DOPLŇUJÍCÍHO VZDĚLÁVACÍHO OBORU ETICKÁ VÝCHOVA – 9. ROČNÍK

RVP	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO
• respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy	• posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek • spolupodílí se na vytváření pravidel ve třídě i v celé škole, poznává základní lidská práva jako regulativ vztahů • charakterizuje péči o dobré vztahy ve třídě	Volba třídní samosprávy Pravidla třídy - zdroje lidských práv - svoboda
• respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí	• objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života • porovnává podle stanovených kritérií • zvažuje svůj postoj na základě stanovených kritérií	Seberegulace a sebeorganizace - smysl života - úcta k lidské osobě - jedinečnost a identita života
• Analyzuje etické aspekty různých životních situací rozhoduje se uvážlivě a vhodně v každodenních situacích a nevyhýbá se řešení osobních problem je vnímavý k sociálním problémům, v kontextu své situace a svých možností přispívá k jejich řešení • Aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy je vnímavý k sociálním problémům, v kontextu své situace a svých možností přispívá k jejich řešení	• porovnává své představy se závaznou normou • porovnává svá očekávání s očekáváním ostatních • chápe odlišnosti a přijímá konstruktivní postoj k odlišnostem • uvědomuje si rizika chyb při poznávání lidí	Občanská společnost a škola Aplikovaná etická výchova - ekonomické hodnoty - rozumné nakládání s penězi - rozvíjení ekonomických ctností – šetrnost, podnikavost - vztah mezi ekonomikou a etikou Poznávání lidí - uplatnění komplexní prosociálnosti - bída světa - informovanost o situaci zemí třetího světa využití prosociálnosti v multikulturní společnosti

• komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci • rozlišuje manipulační působení médií a identifikuje se s pozitivními prosociálními vzory	• vysvětluje vnímanou problematiku s respektem k více možným výkladům • osvojuje si techniky aktivního vnímání • uvědomí si důležitost přesného přijímání zprávy • uvědomí si, jak rozdílně vnímáme obsah jednotlivých slov, jaké důsledky to může mít v komunikaci	Komunikace - podpora pozitivního působení televize a médií - kritický přístup k působení médií - rozlišování mezi realitou a pseudorealistou - účinná obrana proti manipulaci médií
• komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci • nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním, neagresivním	• zvládá přesné vyjadřování, uvědomuje si, že přesnost se vztahuje k záměru sdělení, k popisovanému jevu, k přijímacím možnostem adresáta • podává zpětnou vazbu • učí se pozitivně orientované zpětné vazbě	Komunikace - otevřená komunikace - aktivní naslouchání
• aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy • rozhoduje se uvážlivě a vhodně v každodenních situacích a nevyhýbá se řešení osobních problémů	• zvládá vůlí své prožívání a jednání • osvojuje si seberegulativní dovednosti • poznává možnosti intapersonální komunikace (učí se poznávat seberegulativní, sebepotvrzující a sebepodporující formulky) • používá pozitivní výroky • chápe pozitivní prvky v komunikaci jako prvky komunikační etiky	Seberegulace a sebeorganizace - autonomie a konformita
• Je vnímavý k…..	• navrhuje konkrétní příspěvky (činy) ke zlepšení prostředí ve škole i v okolí školy	Člověk a prostředí
• sociálním problémům, v kontextu své situace a svých možností přispívá k jejich řešení	• formuluje jednoduché návrhy na zmenšení objemu odpadu ve škole a v rodině • šetří vodou, elektřinou, zbytečně nenechává otevřená okna v topné sezoně	- úcta k životu ve všech jeho formách - citový vztah člověka k přírodě - zodpovědnost za životní prostředí - vnímání krásy a mnohotvárnosti přírody

• respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí • komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci	• používá pozitivní výroky • chápe pozitivní prvky v komunikaci jako prvky komunikační etiky • kontroluje míru negativnosti svých výroků • uvědomí si, že pozitivní otevřeností mohou řešit konflikty a snižovat míru napětí v mezilidských vztazích	Komunikace - otevřená komunikace - aktivní naslouchání
• komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci • analyzuje etické aspekty různých životních situací	• rozvíjí a podporuje schopnost zaujetí vlastního stanoviska v pluralitě názorů • zvažuje svůj postoj na základě daných kritérií a argumentů	Aplikovaná etická výchova - svědomí a jeho rozvoj - sexuální identita